

# קרב אחד. אינספור שאננות

**שנה לפני הנסיגה התרחש אחד מהקרבות המיתולוגיים של צה"ל בדרום לבנון ■ סיירת צנחנים בפיקוד איתן בלחסן נתקלה במחבלים ■ בלחסן והקצין לירז טיטו נהרגו מיד ■ מפקד צוות הלוחמים דוד גרנית נטל פיקוד ובאומץ נדיר הנהיג את חייליו ■ הצור האחרון שנורה הרג אותו ■ השבוע נפגשו שלושה מהלוחמים עם הוריו של גרנית, ודיברו על הבן שנפל, על המקלען שהיסס להצטרף ללחימה ועל הקרב שהפך למיתוס ■ שיח לוחמים**

סיירת הצנחנים לבצע מארב מעבר לקו האדום, באזור קלעת ג'בור שבדרום לבנון, נקודה גבוהה שמשקיפה על מוצבי צה"ל הגדולים וצפון המדיי"נה. הם לא זוכרים פחד. "היתה תחושה שבסיירת לא נהרגים. פוגעים באויב בנקודה רגישה ויוצאים, אין מטוחי ברווזים". הנתיב, הררי, סבוך ותלול, עבר בשטח רווי סלעים, בוץ ושאריות שלג. הטור היה ארוך ומורכב מלוחמים צעירים וותיקים. אחד החיילים בצוות של דוד היה אז חתן טרי, ורוד שלח אותו לסוף הטור.

היה קור מקפיא של פברואר והם צערו שעות עם ציוד כבד על הגב, בהליכה איטית וחרישית. "תתחלנו לטפס לשיא הגובה", נזכר מיכאל. "איתן פתח את העמדה עם לירז, ואחרי שני צעדים הם נעלמו לנו מהעיניים. עברה דקה ופתאום קרעו את הלילה צרורות מנשק אוטומטי. מטח אדיר אחרי

### אמילי עמרסי

ב־23 בפברואר 1999 אירע קרב עקוב מדם בין צה"ל למחבלים בדרום לבינון, היתקלות אחת מתוך עשרות, שהריה חוללו סערה בת יותר מע"שור בצה"ל. אין צוער בקורם קצי"נים שלא למד על המקרה, אין מפקד שלא מכיר את הפרטים: סיירת צנחנים הופתעה במארב מחבלים. מפקד הסיירת, רס"ן איתן בלחסן, וקצין ההנדסה, סגן לירז טיטו, נהרגו ממכת האש הראשונה. מפקד צוות לוחמים, סגן דוד גרנית, החל לנהל את הלחימה במקום תוך שהוא קורא לשאר להצטרף. המקלען נשאר במקום מחסה ולא הסתער, גם לאחר שנקרא לעזור. גרנית נהרג.

לפני הקרב חיבהבו שלטי האוהרת המוכרים – חתירה למגע, ערך הרועות, מחויבות למשימה. 11 שנים אחרי, ערב יום הויכרון, כשברקע שאלות אקטואליות לגבי מחויבות חיילים לצה"ל גם כשהם מגיעים מרקע אידיאולוגי שונה – הפגשנו לראשורנה שלושה מהלוחמים עם הוריו השכולים של דוד גרנית. התוצאה היא ראשומון. כל אחד זוכר משהו אחר, כל אחד דולה מהקרב ההוא לקח אחר. הם נכנסים אל בית משפחת גרנית, לוחצים את ידי האב, מנחם, נבוכים מול האם, נעמה. מרדפרים באלבום התמונות של דוד, נזכרים. שלושת לוחמי סיירת צנחנים שהגיעו למפגש היו אז באותה מדרגת סלע קטנה שבה נערכה הלחימה. מיטב הבנים. ירון רוזנטל מכפר עציון מנהל היום את בית ספר שדה גוש עציון: ישי רשף, שנפצע מרסיסים בהיתקלות, במקור בן נהלל, עוסק היום בהשקעות וגר בתל אביב; מיכאל ברוכי, שנפצע אנושות בתקרית, בן אלוז שבות. על השולחן, בין צלחות העוגיות וקנקני השתייה, תמונתו של דוד, בחור יפה תואר מעקלה, מנהיג צנוע, נווט מצוין, ילד של טבע, אה, בן. על תפקודו בקרב קיבל צל"ש. חסר במפגש: המקלען, עומר. כהרנו בשם ברזי, לבקשת הוריו של דוד: "אנחנו מרחמים עליך, הוא שילם מחיר". עומר חי כבר שנים בהודו ומנהל שם חנות לישראלים.

### לחימה "על עיוור"

לאט לאט מורכב הפסיפס, הלילה ההוא שחזור ומופיע בלילותיהם. בעקבות מידע מודיעיני, יצאה



### ”

**בדקות האחרונות של הקרב נפצע דוד מצור כדורים. "הוא ניסה לנשום, אמר שהוא לא מרגיש את הרגליים", מספר מיכאל. "כשהתקרבו אליי, ביקש שיטפנו בי קודם. זה היה הצור האחרון והמינים האחרונות"**

### ◀

קיבל צל"ש על אומץ לב נדיר, חתירה למגע עם האויב, מנהיגות, רעות וקור רוח. דוד גרנית ז"ל



**כל אחד דולה מהקרב ההוא לקח אחר.** ירון רוזנטל, ישי רשף, מיכאל ברוכי וההורים מנחם ונעמה צילום: ליאור מזרחי

לאף אחד. גם אלעזר שטרן טיפס על הסולם שעומר נתן לו והפך אותו לסמל".

נעמה לא כועסת על עומר. היא מרחמת. "הוא בחור מסכן. כשאני רואה אותו אני מחבקת ומנשקת אותו. היתה תופת גיהנום שם, קרב בטווח של 2–3 מטרים, כל אחד מגיב אחרת. אני מאמינה שהגורל נגזר. עומר לא קבע את מותו של דוד". לפני כמה שנים הגיע עומר אל ביתם, לא בפעם הראשונה, וביקש ממנחם לדבר עם חיל החינוך כדי שיורידו את שמו ממערכי השיעור. מנחם עשה זאת, והשם המלא הוסר. "הוא סיפר לי שהגיע למילואים בחור מת מגן ופגש חיילים שהוא לא מכיר בצומת תפוח. כשהם שמעו שהוא מהסיירת, הם אמרו 'אתמול היה לנו מור"ק, ולמרנו על הבנוונה ההוא, עומר', כשהם מציינים את שמו המלא, בלי לדעת שהוא עומר מולם".

"היתה לנו רילמה מאוד קשה איך להתייחס לסיי"פור", אומר מנחם. "הוא הפקיר את הבן שלנו. זו עובדה. מצד שני, הכרנו אותו כחייל טוב והגון, באמת מלח הארץ. הוא היה החייל היחיד מהצוות של דוד ששמענו את שמו בבית. קיבלנו החלטה שהוא פשוט איבד עשתונות. בכל מלחמה יש מי שמפחד. גם לירז, במלחמת יום הכיפורים, היו חברי"שקפאו. אני לא שופט את זה. זו תכונה".

"זה לא שעומדים בשורה ואומרים 'הסתער' ויש אחד שגנאש מאחור", מסביר ירון. "הכל היה סבוך, חשוך, לא ברור. אבל הברל אחד ברור לי – דוד נכנס ללבנון כשהוא יודע שזה הדבר הנכון. עומר שאל כל הזמן בשביל מה אנחנו צריכים את זה, למה הוא צריך לשכב ארבעה ימים בקור. דיבר על צבא מטומטם. עם כזאת תודעה, ברור שהסיכוי של

**המשך בעמוד הבא**

את מה שבקלעת ג'בור לא עשיתי". "מיד עם תחילת הירי תפסתי מסתור מאחורי סלע", שיחזר עומר בראיון. "דור צעק 'איתן, איתן' ווינק לתוך הנקיק ישר אל האש. בשלב הזה הוא נלחם לבדו ואז התחיל לקרוא לי, אבל אני לא העיזתי לרדת. התרוצצו לי בראש מחשבות. ידעתי שמי שיורד למטה, לא חוזר. ידעתי שלהסתער עכשיו זה למות במלחמה רבילית. אחריים ירדו ואני לא זותי. כשראיתי אותם מהגב הרגשתי שאם עוד רגע אני נשאר מאחור, לעולם לא אצליח לחיות עם זה. בסוף קמתי וגלשתי פנימה, בין הסלעים. זה היה פחד אלוהים. תופת. נתונים עפים עליך, כדורים שורקים, ממש כמו בשיר על גבעת התחמושת".

כל עוד התורה על חולשותיו לא נשפטה התנהגותו לחומרה. כשהחליט לצרף אידיאולוגיה, בצה"ל הפכו את המקרה שלו למשל. קצין חינוך ראשי דאו, תא"ל אלעזר שטרן, הפיץ מכתב ובו תיאור התקרית וגינוי תפקודו של עומר: "אמא אדמה – גם אם היא לא שלו, אלא לבנונית – משכה אותו יותר מאשר הרעות, האחריות, הרבקות במשימה, ואפילו יותר מהבושה. והוא נשאר מחובר לאמא אדמה".

### האב כועס, האם מרחמת

"על עומר רצינו להקל", מספר האב, מנחם. "אמר רתי לכתב 'הארץ' אביחי בקר לפני הפרסום, 'אתה הולך לגמור בגנאש'. ניסיתי לשכנע אותו לרדת מזה. זו נפש בישראל". "אני יכול להגיד שעומר לא עמד במבחן הרעות", ממשיך מנחם. "הוא ישר כאן אחרי ההלוויה ואמר לנו 'דור קרא לי ולא באתי', אבל אני לא מסכים להשתתף בעלייהם שששים עליו. זה לא עושה טוב

האחרונות של הקרב נפצע דוד מצור כדורים. "הוא ניסה לנשום, אמר שהוא לא מרגיש את הרגליים", מספר מיכאל. "כשהתקרבו אליי, ביקש שיטפלו בי קודם. זה היה הצור האחרון והמילים האחרונות". המחבלים הסתלקו. חיילי הסיירת פתחו בריות נלהבות אל המיקום המשוער שאליו ברחו, לפרוק את המתח, אבל עומר ביקש מחבריו לעזוב את המחבלים. "מה אכפת לכם? שיברחו", אמר, "בואו נפנה את הפצועים". מיכאל, ששכב פצוע ומרמם, צעק לו: "קודם נלחמים עם מחבלים ורק אחר כך מפנים פצועים".

עומר ביקר כמה פעמים בבית הזה, אצל נעמה ומנחם. הפעם הראשונה היתה מיד אחרי ההלוויה. "הוא ישב כאן", מצביעה נעמה אל הסלון, "ואמר 'פחדתי'. אחר כך אמר לנו 'דור קרא לי ולא באתי'". מאז הגיע אל ביתם עוד כמה פעמים. הם חיבקו אותו. אף פעם לא ביקש סליחה, אבל הסליחה היתה כתובה על פניו.

גם בצה"ל התייחסו אליו בסלחנות. למח"ט צנ"חנים אמר בגילוי לב: "השתפנתי", והוא ענה לו: "דברים כאלה קורים בקרב". ניחמו אותו כי אובדן עשתונות יכול לשתק גם את הטובים שבלוחמים וביקשו ממנו לחזור לפעילות. הוא חשש לחזור, ולשמחתו נמצא לו פתח שחרור: הוא שבר את הרגל במשחק כדורגל. בצה"ל איפשרו לו להשתחרר הרידישים לפני מועד שחרורו המקורי.

שמונה חודשים אחרי התקרית, כשהוא כבר משר, חרר, הוא סיפר עליה בראיון לאביחי בקר ב"הארץ": "הסכמתי לכתבה הזאת כדי לגרום לדעת הקהל לצ"עוד עוד סנטימטר בדרך הארוכה שתוביל להוצאת צה"ל מלבנון. אני מתייחס לראיון הזה כחלק מהמי שימה שלי. כמו שהייתי צריך לרדת למטה ולהילחם, עכשיו התפקדי שיש לי זה לפחות לזעוק. להשלים



### המילים האחרונות

על הצל"ש שהוענק להוריו של דוד נכתב כי הפ"גין אומץ לב נדיר, חתירה למגע עם האויב בצורה הנחשבה ביותר, מנהיגות, רעות וקור רוח. בדקות



החמ"ל בקשר. בחמ"ל ישב, במקרה, אלוף פיקוד הצפון דאז גבי אשכנזי, שלא אישר ירי. "חזרנו עוצבניים", משחזר ירון. "ברגע האמת לא נתנו לנו לירות. שלחו אותנו לעומק ואחר כך, כשכבר היה מגע, מכל מיני שיקולים פחדו לתת לנו גיי בוי לפעולה. זה חזר כמה פעמים. היינו מתאמנים לפעמים חודש על משהו, ואז מגיעים לגדר והיו מחזירים אותנו. היו פעולות שדרשו אישור קבינט, היו שיקולים של אלוף הפיקוד. גם במלחמת לבנון השנייה, כשהיינו עם ציור על הגב, בדרך למסוקים, עם מוטיבציה בשמיים, עצרו אותנו. באחד המקרים נתנו לנו הוראה להתחבא בשטח כי לא ידעו מה לעשות איתנו. הידיים קשורות. אי אפשר להילחם כשהפחד של המחיר כל הזמן ברקע. הרי הסתערות תכריע את הקרב במחיר הנמוך ביותר."

"ישי אולי יצביע לשמאל בבחירות, אבל אין לי ספק שהוא יסתער ויגן על החברים שלו", אומר מיכאל, וישי מיד מסכים: "צריך לעשות הפרדה בין לא להסכים עם הדרך לבין חובתך כחייל". ירון מחדר את הנקודה: "גם אם אתה חייל מעפרה ואומרים לך לפנות את גוש קטיף, וגם אם אתה קיבוצניק שמאלני ואומרים לך לכבוש את הקס"ב של שכם – זה מה שצריך לעשות. צדקת הדרך לא קשורה לימין או שמאל, אלא לאמונה שיש לנו זכות להגן על עצמנו. כשאין אמונה בדרך, למה שתהיה חתירה למגע?"

בטקס השנה הראשון לזכרו של דוד דיבר אלוף פיקוד מרכז דאז, משה יעלון, על מבחן הגבורה כמי בחן ההסתערות. "אותן שניות, ורק לעיתים דקות, שבהן אתה מאחורי הסלע הבטוח, האויב בטווח קצר לפניך, והברירה בידך. וברור לך שאתה מסתכן ושאתה עלול לשלם בחיך. ודוד יצא, וגבר על כל אלה". באופן אירוני, שם המבצע היה "צמצום טווחים".

ההורים חשבו לקבור את דוד בעפרה, אך לבסוף החליטו להביאו למנוחות עולמים בחלקה הצבאית בהר הרצל. לפני כחודש נטמן בסמיכות לקברו של דוד לוחם גולני רס"ן אלירז פרץ ז"ל, שנפל ברצועת עזה. המשפחה מקווה שעד יום הזיכרון תוסדר להם גישה אל קברו של דוד מבלי לעבור לצד מצבת פרץ, מאחר שהם כהנים. מנחם: "התלבטנו לגבי הקבורה. השיקול היה שהוא נולד פה, בעפרה, חי פה, וצריך להיקבר בנוף חייו, אבל הוא רצה להיקבר בהר הרצל".

מה זאת אומרת "הוא רצה"?

"פעם הוא דיבר על ערך החברות, ואמר שאם יקרה לו משהו הוא רוצה להיות עם כולם. אל תשאירו אותי לבד, הוא אמר, תקברו אותי ליד החברים".

מרגמה אל הבופור ללא הרף והסתייעו בתצפיתנים המחופשים לרועי צאן. אחרי ארבעה ימים בשיחים, החיילים זיהו חשוד שעונה ל"חוקיות המטרה": רועה צאן במכנס צבא, נעלי צבא ומשקפת. הם עלו מול

הלוחם לתפקד טוב תחת אש – יורד". ישי רואה את הדברים אחרת: "הסיפור הזה יצא מפרופורציות. אני זוכר את עומר צועק 'צריך לפה עוד אנשים'. אחר כך הוא עזר לפנות פצועים. זה מצב בעייתי. אני לא ממנה לשפוט אותנו. הניסיון להפוך את זה לדוגמה אולי משרת את הצבא, אבל עושה חטא לבנאדם. אני לא חושב שהקפיאה של עומר שינתה את מהלך הקרב וההתעשתות שלו לא היתה מצילה את דוד. וכן, בתור מי שמגיע ממקום שמקדש את החיים לפני האדמה, צריך לשאול בשיביל מה אנחנו נלחמים".

## "דוד רצה להיות עם כולם"

"קידוש החיים היא אחת הבעיות שלנו", פורש ירון את משנתו. "גם אני מאוד אוהב את החיים, אבל אם נקורת המוצא היא לא להסכים שאף חייל ייהרג – מה שגרם לכך שבלבנון בשנות ה-90 עצרו מבצעים, ובמלחמת לבנון השנייה הכניסו חיילים והוציאו – זה גורם לאובדן של יותר חיים. כששמים את החיים של האדם הפרטי במרכז, אי אפשר לחיות כאן, במדינה קטנה מוקפת אויבים. אם אתה אומר שהמטרה היא אפס נפגעים, המשך הקו הזה הוא שלא שווה להיהרג".

שלושה חודשים לפני אותה תקרית יצאה הסיירת לאותו אזור למשימה דומה. חיזבאללה ירו פצצות

## דוד גרנית (1976–1999)

# "אני יודע שאז הדרך הנכונה"



ההורים רואים את ישי, בן 34, וידעים שכך בדיוק היה נראה דוד לו חי. דוד וישי גרניות

חזר ליחידה, פיקד על צוות במסלול ואחר כך קיבל פיקוד על צוות לוחמים.

החברים והמשפחה מספרים על צניעותו: אף אחד בסביבה לא ידע שהלך לקורס טיס, אף פעם לא אמר שהוא מפקד צוות לוחמים בסיירת. החברים הטובים בעפרה ידעו רק שהוא בצנחנים. כשהגיע לביקור בישיבה התיכונית שבה למד או במכינה, היה מסיר לפני כן את המדים.

הלוחמים שישבו השבוע בבית הוריו סיפרו על לוחם רציני, משימתי, פרפקציוניסט, שהרשים מאוד במקצועיות שלו. ירון מספר על "הכוח השקט" שלו. ישי אומר שהיה מנהיג מלידה, עם יכולת נדירה להניע אנשים. בטקס סיום המסלול של הצוות שעליו פיקד אמר: "למדתי שבצוות הזה אין סתירה בין היותנו לוחמים להיותנו בני אדם, להפך. הצוות הזה הוא מקבץ אנשים שכל אחד בעל איכויות רבות ושונות. מתברר שהשיי לוב של כולם ביחד בכלל לא רע".

אמילי עמרוסי

דוד גרנית נולד בעפרה ב-1976 לנעמה ומנחם גרנית, אח להרס, ישי (תאומו), יהונתן וטל.

ישי היה זהה לו במראה ובקול עד שההורים נאלצו להלבישם בצבעים קבועים: כחול ואדום לישי, ירוק וחום לדוד. כשמנחם טעה והלביש את הילדים בצבעים ההפוכים, הגננת זיהתה אותם בהיפוך – דוד כיש, ישי כדור, עד שבסוף היום עמד דוד מול המראה ומילמל "אני דוד, אני דוד". הם היו יכולים לומר בבוקר "חלמנו כך וכך", היו זזים תוך כדי שינה בתנועות מתואמות. כשדוד שבר אצבע, ישי שבר את שלו למחרת.

כששוחחו עם נעמה בטלפון, היו תמיד מזדהים: אמא, זה דוד; אמא, זה ישי. היום ישי בן 34, אבא לילדים. מנחם ונעמה רואים אותו גדל, מתבגר, ויודעים שכך בדיוק היה נראה דוד לו חי.

צבעי הירוק והחום של בגדי הילדות נקשרו לנפש דוד: ילד של טיולים וטבע, נווט מצוין. בסירת כינו אותו "ג'י.פי.אס". הוא אהב לטייל במדבר, לצלול בים ולגלוש בהרים מושלגים בארץ ובעולם. היה מדריך כריזמטי בבני עקי"בא, מנהיג מטבעו, אך צנוע מאוד. לפני הגיוס למד במכינה הקדם-צבאית בעלי.

הוא החל את שירותו הצבאי בקורס טיס, נשר אחרי שנה, ומיד נשאב לסיירת צנחנים. כשנהרג מפקדו הנערץ, סרן ערן שמיר, כתב דוד: "אני לא מפחד לגמור כמוהו. אם היו אומרים לי שזה יקרה גם לי, לא הייתי משנה את דרכי במילי-מטר. הייתי ממשיך בדרך הזאת כי אני יודע שזו הדרך הנכונה וכך צריך לעשות ואין שום דרך אחרת. במחשבה שנייה, לא הגיוני שיקרה לי משהו. בעזרת ה' אני אנמור את הצבא ואתחיל את החיים המשעממים באזרחות. היום חשבתי שלילד שלי אקרא ערן. כל כך הרבה גאוות תהיה ללכת עם שם כזה". כשסיים את קורס הקצינים

צריך להפריד בין אי הסכמה עם הדרך לבין חובתך כחייל". ברוכי, רוזנטל ורשף צילום: ליאור מזרחי



ישי: "הסיפור יצא מכרופורציות. אני זוכר את עומר צועק 'צריך לפה עוד אנשים'. אחר כך הוא עזר לפנות פצועים. אני לא ממנה לשפוט אותנו. הניסיון להפוך את זה לדוגמה אולי משרת את הצבא אבל עושה חטא לבנאדם"

ירון: "גם אם אתה חייל מעפרה ואומרים לך לפנות את גוש קטיף, וגם אם אתה קיבוצניק שמאלני ואומרים לך לכבוש את הקסבה של שכם – זה מה שצריך לעשות. צדקת הדרך לא קשורה לימין או שמאל"